

ERSÄTTNING FÖR PRIVATA AKTÖRERS EXTRA UTRUSTNING I SAMBAND MED COVID-19-EPIDEMIN

Social- och hälsovårdsministeriets rekommendation

Social- och hälsovårdsministeriet uppmanar kommunerna att förhandla med privata tjänsteproducenter som tillhandahåller social- och hälsovårdstjänster som hör till kommunens organiseringsansvar om ersättningspraxis gällande extra rengöringsmedel och utrustning som behövs under COVID-19-epidemin, om ni inte ännu nått en överenskommelse om detta eller om det inte uttryckligen fastställts i ert avtal. Vi rekommenderar att kommunerna ersätter skäligen extra kostnader för rengöringsmedel och utrustning som företagen har på grund av COVID-19-epidemin.

Säkerställa jämlika och trygga tjänster

Vid anskaffning av service från en privat serviceproducent ska kommunen eller samkommunen försäkra sig om att servicen motsvarar den nivå som krävs av motsvarande kommunala verksamhet. Det innebär att klienterna har rätt till service på ett sätt som inte riskerar deras hälsa eller säkerhet, till exempel för att det finns brister i personalens skyddsutrustning eller enhetens hygien. Kommunen är i sista hand ansvarig också för de tjänster den köper och för dessa tjänsters kontinuitet. Syftet med skyddsutrustningen är att förhindra infektioner och deras spridning. Det har getts flera anvisningar om ändamålsenlig skyddsutrustning (se t.ex. THL:s och Arbetshälsoinstitutets webbplatser). I dessa rekommenderas att personalen använder skyddsutrustning och att enheterna iakttar omsorgsfulla hygienrutiner.

Tidigare anvisningar av social- och hälsovårdsministeriet

Den 30 juni 2020 skickade social- och hälsovårdsministeriet ut Kommuninfo 6/2020 "Ersättningspraxis för extra personlig skyddsutrustning som privata aktörer behöver i samband med COVID-19-epidemin". Den 14 april 2020 skickades anvisningen "Åtgärder för att förbättra funktionsförmågan inom social- och hälsovården under COVID-19-pandemin innan arbetsplikten enligt beredskapslagen tas i bruk". I dessa konstateras bland annat att ersättningen för kostnader inom den social- och hälsovård som kommunen har organiseringsansvar för i första hand baserar sig på avtal mellan den som ordnar tjänsterna och den som producerar dem. Om avtalen är bristfälliga gällande ersättningen ska den som ordnar tjänsterna (kommunen eller samkommunen) i sista hand svara för tillgången till skyddsutrustning som en del av den nödvändiga vården.

Arbetsgivaren är skyldig att ordna ändamålsenliga arbetsredskap och utrustning åt sina arbetstagare. Fastän social- och hälsovårdens enheter ska vara förberedda på att motverka smittsamma sjukdomar har coronaepidemin ökat användningen av skyddsutrustning på ett sätt som var omöjligt att förutspå.

Som det står i det tidigare numret av Kommuninfo är statens roll i upphandlingen av skyddsutrustning kompletterande och underordnad i förhållande till de organisationer som ordnar och producerar tjänsterna. Ersättning för kostnader baserar sig i första hand på avtal mellan tjänsteordnaren och tjänsteproducenten. Kostnadsfördelningen ska bedömas skilt för varje avtal. Kostnaderna kan också ersättas till exempel genom att utrustning överläts kostnadsfritt.

Tjänsteproducenterna har inte direkt rätt till ersättning på basis av antalet kunder. Alla utgifter för utrustning kan inte heller anses bero på COVID-19-epidemin, men det är uppenbart att åtgången på till exempel munskydd och desinfektionsmedel har ökat.

De extra kostnadernas storlek beror på flera faktorer och ersättningen måste bedömas från fall till fall. Kommunerna måste också beakta bestämmelserna i upphandlingslagen (29.12.2016/1397) och i EU-reglerna för statligt stöd (https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/horizontal.html). Kommunen eller samkommunen får inte fakturera tjänsteproducenten för sådan skyddsutrustning som kommunen fått gratis av Försörjningsberedskapscentralen.

Statligt stöd och statlig ersättning till kommuner och samkommuner

I statens tilläggsbudgetar för 2020 ingår anslag på totalt 660 miljoner euro för anskaffning av skyddsutrustning, läkemedel och annan utrustning till följd av coronavirusepidemin.

Försörjningsberedskapscentralen har genomfört centraliserad upphandling av skyddsutrustning och överlåtit den gratis till kommunerna och samkommunerna. Staten har därtill hjälpt kommunsektorn med ett betydande stödpaket på 2,6 miljarder euro på grund av coronaepidemin. Sjukvårdsdistriktens andel av stödpaketet är 400 miljoner euro varav en del kommer att fördelas 2021.

I statens sjunde tilläggsbudget för 2020 har det anvisats högst 6 miljoner euro för att ersätta nödvändiga tilläggskostnader inom social- och hälsovården på grund av coronaepidemin i landskapet Åland.

Regeringen har också beslutat att kommunerna och sjukvårdsdistriktet som en del av budgetförfarandet ersätts till fullt belopp för de direkta kostnader som hänför sig till coronaviruspandemin så länge epidemiläget och genomförandet av hybridstrategin kräver det. I budgetpropositionen för 2021 föreslås totalt 1,6 miljarder euro till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde för dessa åtgärder, men hur anslaget ska fördelas mer exakt är fortfarande under beredning. I den preliminära beredningen av nästa års ersättningar betraktas kostnaderna som en helhet. Det innebär att staten inte längre kompenserar de ersättningar som kommunerna betalar till företag separat, utan att dessa kostnader kommer att ingå i större helheter. På basis av budgetpropositionen för 2021 kommer kommunernas statsandelar för basservice att höjas med en engångsinsats på 300 miljoner euro, vartill höjningen på 10 procent av kommunernas andel av samfundsskatten kommer att kvarstå, vilket ökar kommunernas skatteinkomster med uppskattningsvis 510 miljoner euro 2021.

Mer information

Tuija Kumpulainen, avdelningschef, avdelningen för gemenskaper, organisationer och funktionsförmåga, [tuija.kumpulainen\(at\)stm.fi](mailto:tuija.kumpulainen(at)stm.fi)

Satu Koskela, avdelningschef, avdelningen för klienter och tjänster inom social- och hälsovården, [satu.koskela\(at\)stm.fi](mailto:satu.koskela(at)stm.fi)

Soila Karreinen, överläkare, enheten för servicesystemet, avdelningen för klienter och tjänster inom social- och hälsovården, [soila.karreinen\(at\)stm.fi](mailto:soila.karreinen(at)stm.fi)

Kirsi Kaikko, specialsakkunnig, enheten för servicesystemet, avdelningen för klienter och tjänster inom social- och hälsovården, [kirsi.kaikko\(at\)stm.fi](mailto:kirsi.kaikko(at)stm.fi)

FAKTARUTA

- <https://stm.fi/sv/shm-anvisningar-coronaviruslaget>
- <https://www.ttl.fi/sv/anvisning-nasskydd-andningskydd/>
- <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/sjukdomar-och-bekampning/anvisningar-for-forebyggande-och-bekampning-av-infektioner/anvandning-av-andningskydd>
- <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/coronavirusinfektioner-anvisningar-till-social-och-halsovardspersonal>

.....